



SYNTEZA WNIOSKÓW OKRESU PRESYNODALNEGO DIECEZJI BYDGOSKIEJ

*„Tradycja i misja”
– Kościół zasłuchany w głos Ducha Świętego*



A.D. 2025



Synteza wniosków z prac Dekanalnych Grup Presynodalnych

Presynodalne spotkania w dekanatach Diecezji Bydgoskiej, które odbywały się w październiku i listopadzie 2025 roku, stały się przestrzenią autentycznego dialogu, w której wybrzmiała zarówno troska o tradycję, jak i nagła potrzeba misyjnego wyjścia do świata. Uczestnicy, w atmosferze modlitwy i wzajemnego szacunku, nakreślili obraz Kościoła lokalnego, który pragnie być bardziej wspólnotowy, rozumiały i ewangeliczny. Prowadzący spotkania przedstawiciele Diecezjalnej Komisji Presynodalnej zachęcali do refleksji nad Synodem oraz tematami, które powinny zostać podjęte podczas prac poszczególnych Komisji. Poniższe wnioski są tego owocem.

1. Troska o przekaz wiary młodemu pokoleniu i rola rodziny

Najsilniejszym głosem płynącym ze spotkań jest niepokój o młodzież i dzieci, które oddalają się od życia sakramentalnego. Dostreżono, że dotychczasowe metody, oparte głównie na szkolnej katechezie, przestają być wystarczające.

- **Niewystarczalność katechezy szkolnej:** Wobec zaniku oddziaływania katechezy w szkole, konieczne jest tworzenie inicjatyw parafialnych i form duszpasterskich, aby dzieci i młodzież miały regularny kontakt z kapłanem, liturgią i wspólnotą.
- **Rodzice jako pierwsi katecheci:** Podkreślano, że bez zaangażowania rodziców przygotowanie do sakramentów staje się jedynie „formalnością”. Zauważalny jest problem „pokolenia JP II”, które choć wierzące, wychowuje już często niewierzące dzieci. Wskazano na konieczność dotarcia do młodych rodziców, by włączyć ich w życie Kościoła.
- **Duszpasterstwo małżeństw:** Potrzeba zrewidowania i nowego opracowania przygotowań do sakramentu małżeństwa, ale również katechumenatu małżeńskiego, aby w odpowiednio przemyślany sposób towarzyszyć i dać możliwość wzrostu wiary młodym małżonkom.
- **Rola dziadków:** W procesie przekazu wiary, wobec „zwolnienia się” wielu rodziców z tego obowiązku, nieocenioną rolę pełnią dziadkowie, których należy otoczyć szczególną, inną niż dotąd, opieką duszpasterską.
- **Młodzież:** Konieczne jest poszukiwanie nowych form dotarcia do młodych, bez odcinania się od tradycji, ale z uwzględnieniem ich języka i potrzeb. Postulowano ustalenie wieku bierzmowania w klasach VII-VIII, ale też tworzenia atrakcyjnych form spędzania czasu duszpasterza z młodzieżą i wspólnotą w parafii.

2. Przebudzenie świeckich – ku autentycznej współodpowiedzialności

Drugim kluczowym tematem jest pełne odkrycie roli świeckich w Kościele. Wierni świeccy nie chcą być jedynie biorcami usług religijnych, lecz pragną brać



odpowiedzialność za wspólną i oczekując stawiania im wyższych wymagań, co do autentycznego przeżywania wiary.

- **Zmiana mentalności:** Należy przejść od myślenia „Kościół ich (księży)” do „Kościół nasz”. Świeccy są gotowi przejmować odpowiedzialność, pod warunkiem obdarzenia ich zaufaniem. Duszpasterza nikt nie zastąpi jedynie w sprawowaniu sakramentów i głoszeniu słowa Bożego. Pozostałe przestrzenie pracy ewangelizacyjnej należy zlecić świeckim, we współpracy z duszpasterzem.
- **Formacja liderów:** Istnieje potrzeba powołania „szkoły lidera” oraz systematycznego i odpowiedniego przygotowywania świeckich (w tym akolitów, lektorów, katechistów) do posługi w parafii. Potrzeba więcej uwagi poświęcić modlitwie o powołania do diakonatu stałego.
- **Przejrzystość i finanse:** Potrzeba transparentności finansowej na linii parafia-kuria oraz wewnątrz parafii. Przejrzystość ma budować zaufanie i jedność. Postulowano wprowadzenie jasnych zasad aplikowania o fundusze i sprawozdawczości za nie. Uchwalenie obowiązku corocznej publikacji (np. na stronie internetowej parafii i diecezji) sprawozdań finansowych, z określeniem minimalnego zakresu ujawnianych danych. Utworzenie Podkomisji Synodalnej ds. Ekonomiczno-Prawnych z udziałem świeckich specjalistów, aby opracować wzory sprawozdawczości i procedury aplikowania o fundusze.
- **Rada Duszpasterska i ds. Ekonomicznych w parafii:** Należy wzmocnić ich rolę, aby współpraca nie była fikcyjna, lecz oparta na rozeznawaniu rzeczywistych potrzeb wspólnoty. Wprowadzenie obowiązku powołania i cyklicznych spotkań Parafialnych Rad Duszpasterskich oraz ds. Ekonomicznych, z jasno określonymi kompetencjami, aby zrealizować postulat współodpowiedzialności.
- **Media diecezjalne:** Istnieje potrzeba stworzenia szerszego spectrum działalności medialnej w kontekście ewangelizacji, programu duszpasterskiego i obecności mediów różnego rodzaju w życiu diecezjalnym i parafialnym. Potrzeba większej ilości zasobów ludzkich w tym zakresie oraz szkoleń.

3. Głód wiedzy i potrzeba formacji dorosłych

Uczestnicy spotkań zdiagnozowali płytkość wiary wielu katolików, co skutkuje łatwym odchodzeniem od wiary bądź „dryfowaniem na obrzeżach”.

- **Apologia i Pismo Święte:** Wierni potrzebują narzędzi do obrony wiary oraz przestrzeni do poznawania Biblii (postulat: kręgi biblijne).
- **Katecheza liturgiczna:** Bardzo częstym postulatem jest konieczność wprowadzenia formacji liturgicznej w parafii (dot. świeckich i duchownych). Potrzeba katechez wyjaśniających znaki, symbole liturgiczne oraz samą mistagogię liturgii, by pomóc w jej przeżywaniu.



- **Wierność doktrynie:** Stabilizacja i niezmienność prawd wiary zawartych w Ewangelii, co jest kluczowe w świecie pełnym zmiennych trendów. Konieczność unikania rozmycia prawdy w dialogu ekumenicznym i z innymi religiami.
- **Jakość nauczania:** Pragnienie kazań i katechez, które są zrozumiałe, inspirujące, mające solidne podstawy teologiczne i biblijne, wolne od agresji, wykluczania i straszenia. Potrzeba więcej odniesień do Katolickiej Nauki Społecznej.
- **Katecheza dorosłych:** To jeden z najczęściej powtarzanych postulatów. Brak głębokiej znajomości prawd wiary wymaga systematycznej formacji dorosłych, w tym systematycznych katechez parafialnych. Należy zachęcać do różnych form formacji proponowanej przez ośrodki diecezjalne.
- **Duszpasterstwo, a nie tylko chaotyczna „akcyjność”:** Zwrócono uwagę, by duszpasterstwo nie ograniczało się do jednorazowych akcji, lecz było pracą systematyczną. Istnieje ryzyko, że nadmiar inicjatyw (w parafii oraz diecezji) przysłoni istotę osobistego spotkania z Bogiem w sakramentach i Jego Słowie.

4. Kapłan i wierni – dialog, wymagania i wsparcie

Relacja duchowny-świecki budzi wiele emocji. Z jednej strony oczekuje się od kapłanów wysokiej jakości posługi, z drugiej – dostrzega się ich problemy i potrzebę wsparcia.

- **Jakość posługi:** Wierni oczekują starannego sprawowania sakramentów, zrozumiałych homilii i dostępności.
- **Wsparcie dla kapłanów:** Dostreżono problem wypalenia zawodowego i samotności księży. Postuluje się stworzenie systemu wsparcia psychologicznego, superwizji oraz przemyślanych dni skupienia. Ważna jest też modlitwa wiernych za swoich pasterzy.
- **Jedność duszpasterstwa:** Zwrócono uwagę, by księża „trzymali wspólny front” w kwestiach wymagań sakramentalnych (np. chrzest, ślub), aby uniknąć „turystyki sakramentalnej” i załatwiania spraw za pieniądze. Pojawił się postulat utworzenia „Banku Dobrych Praktyk Duszpasterskich” (online), aby duszpasterze mogli korzystać z doświadczeń innych. Potrzebne jest także opracowanie „Diecezjalnego Vademecum Sakramentalnego” ujednolicającego wymagania (np. dla świadków bierzmowania, chrzestnych), które będzie obowiązywało we wszystkich parafiach.

5. Wyjście na peryferia i dzieła miłosierdzia

Synod nie może skupiać się na „tych osobach, co zawsze”. Mocno wybrzmiał głos o konieczności wyjścia do osób oddalonych i potrzebujących.



- **Osoby „oddalone” i poranione:** Kościół musi szukać dróg dotarcia do osób po rozwodach, żyjących w związkach niesakramentalnych oraz tych, którzy odeszli z powodu zgorszenia lub obojętności duchownych bądź wspólnoty Kościoła.
- **Obecność osób dysfunkcyjnych:** Należy przyjrzeć się różnym formom dysfunkcji, nie tylko niepełnosprawności fizycznej czy psychicznej osób, ale także biedzie materialnej, niezaradności życiowej osób i wypracowaniu wskazań duszpasterskich dla życia tych osób we wspólnocie parafialnej.
- **Samotność i starość:** Odkryciem grup synodalnych jest potrzeba zajęcia się osobami starszymi i samotnymi, które często znikają z pola widzenia parafii.
- **Świadectwo życia:** Najskuteczniejszą ewangelizacją w środowisku pracy i sąsiedztwa jest osobiste świadectwo życia wiarą („Ewangelia życia”).

6. Liturgia i doktryna – fundament tożsamości

Wierni pragną Kościoła, który jest stały w nauczaniu i piękny w liturgii.

- **Stalość w zmiennym świecie:** Wobec płynności współczesnej kultury, Kościół powinien oferować stabilizację, niezmienną Ewangelię i jasną doktrynę, unikając rozmywania prawd wiary. Świeccy nie boją się radykalizmu wiary oraz stawianych im wymagań. To duchowni częściej „obniżają poprzeczkę” w sprawach nauki wiary czy moralności chrześcijańskiej.
- **Sacrum:** Podkreślano konieczność przywrócenia należnego szacunku Eucharystii i dbałości o sferę *sacrum*, która w wielu miejscach spowszedniała poprzez niedbałe przygotowanie celebracji i nieangażowanie świeckich.
- **Zagrożenia:** Wyrażano również obawę, by Synod nie pominął doktryny na rzecz kwestii socjologicznych i aby wnioski nie były „uszyte” pod z góry założone tezy.

Podsumowanie

Prace w grupach dekanalnych ukazały Kościół Bydgoski jako wspólnotę świadomą wyzwań. Dominuje pragnienie Kościoła, który formuje świadomych katolików, troszczy się o przekaz wiary w rodzinach i jest transparentnie zarządzany. Wierni chcą brać współodpowiedzialność za parafie, oczekując od kapłanów by byli pasterzami, ale również partnerstwa, duchowego ojcostwa i autentyczności.

Inne postulaty zgłaszane do agendy synodalnej – tematy o charakterze organizacyjnym

Spotkania, warsztaty grup formacyjnych oraz przesyłane zagadnienia drogą mailową wprowadzają do obrad synodalnych tematy o charakterze strategicznym i organizacyjnym, które są niezbędne do wdrożenia wyżej wymienionych duszpasterskich priorytetów. Synod powinien je podjąć jako zagadnienia systemowe:



A. Struktura zarządzania diecezją i koordynacja działań

1. Prośba o biskupa pomocniczego:

- Często wnioskowany postulat, z uwagi na przeciążenie Biskupa Diecezjalnego. Jest to postulat strukturalny, mający na celu efektywniejsze zarządzanie diecezją i umożliwienie Biskupowi większej skuteczności duszpasterskiej. Biskup budzi zaufanie i nadzieję – jego styl posługi jest fundamentem, na którym diecezja może budować kulturę dialogu i współodpowiedzialności.

2. Przewyciężenie „akcyjności” i konkurencji:

- Wdrożenie spójnej, długoterminowej strategii duszpasterskiej, która zastąpi liczne, niepowiązane ze sobą wydarzenia („negatywna, chaotyczna akcyjność”).
- Ustanowienie mechanizmów koordynacji (np. koordynator, wspólny kalendarz diecezjalny), aby wyeliminować dublowanie wydarzeń i „konkurencję” między wspólnotami a parafiami.

3. Usprawnienie komunikacji:

- Stworzenie mechanizmów, aby informacja nie krążyła tylko w wąskich kręgach („elitach”), lecz docierała do wszystkich wiernych i wspólnot diecezji.

B. Leczenie relacji i eliminacja biurokracji

1. Relacja jako fundament synodalności:

- Budowanie relacji (między kapłanami, między wspólnotami, między duchowieństwem a świeckimi) jest głównym kryterium oceny wszelkich działań duszpasterskich. Jest to wniosek bardzo często powtarzany we wnioskach dekanalnych.

2. Odejście od formalizmu i „karteczkowości”:

- Zdecydowana eliminacja biurokracji i poczucia instytucjonalnego zderzenia, w którym Kościół jest odbierany jako fabryka „karteczek” i załatwiania formalności, a nie wspólnota. Należy uprościć procedury sakramentalne i zarządcze, przy jednoczesnych jasnych zasadach.

C. Zrównoważone włączenie świeckich i wsparcie duszpasterskie

1. Właściwe delegowanie zadań:

- Opracowanie jasnych zasad rozsądnego delegowania zadań świeckim, z zachowaniem granic i odpowiedzialności duszpasterskiej. Ma to zapobiec modelowi, w którym świeccy mieliby „przejmować zarząd



parafii”, a duchowni by się wycofywali. Chodzi o partnerstwo, a nie rezygnację.

2. Dostęp do specjalistów:

- Wprowadzenie większego dostępu do specjalistów (psychologów, prawników) na poziomie parafii lub dekanatu, aby świadczyć pomoc nie tylko duchową, ale i społeczną.

Wniosek: Jeśli Synod Bydgoski chce być skuteczny, musi nie tylko znaleźć nowe metody ewangelizacji, ale przede wszystkim **naprawić struktury i relacje**, które obecnie utrudniają misję Kościoła. Priorytetem jest przejście od nieusystematyzowanej, „chaotycznej akcyjności” do spójnej i skoordynowanej misji, opartej na zaufaniu i partnerskiej relacji.

Inne postulaty zgłaszane do agendy synodalnej – tematy o charakterze teologiczno-duchowym

1. Prymat sakramentów i liturgii nad emocjonalizmem

W wielu głosach wyraźnie wybrzmiewa troska o zachowanie obiektywnego fundamentu życia duchowego, jakim są Eucharystia, sakrament pokuty i pojednania oraz nauczanie Kościoła. Zwraca się uwagę na zagrożenie zastępowania wiary przeżyciami emocjonalnymi, praktykami niejednoznacznymi (np. „spoczynek w Duchu”) oraz formami modlitwy, które marginalizują liturgię. Podkreślana jest potrzeba wyraźnego rozróżnienia między liturgią a innymi formami pobożności oraz wierności rubrykom i tradycji Kościoła.

2. Potrzeba rozeznania charyzmatów i odpowiedzialnego duszpasterstwa

Istotnym wątkiem jest brak dojrzałego rozeznania duchowego zarówno po stronie wiernych, jak i części duchowieństwa. Wskazuje się na ryzyko manipulacji poprzez tzw. „proroctwa”, „słowa poznania”. Wielokrotnie podnoszona jest potrzeba odpowiedzialności kapłanów, jedności z Biskupem Diecezjalnym oraz zapobiegania powstawaniu wspólnot funkcjonujących poza strukturą diecezjalną.

3. Solidna formacja teologiczna i duchowa

Zgłoszone tematy jednoznacznie akcentują brak pogłębionej formacji teologicznej wiernych a także potrzebę jej wzmocnienia u duchownych. Wskazuje się na konieczność powrotu do Katechizmu, dokumentów Kościoła, klasycznej duchowości oraz do sprawdzonych szkół modlitwy i ascezy. Szczególną wartość przypisuje się tradycji karmelitańskiej (św. Teresa z Ávila, św. Jan od Krzyża, św. Teresa od Dzieciątka Jezus), która uczy cierpliwości, pokory, ciszy i dojrzewania w wierze.

4. Liturgia jako przestrzeń formacji i jedności z Kościołem

W postulatach obecny jest także głos wspierania tradycyjnej duchowości liturgicznej, postrzeganej jako źródło *sacrum*, ładu i pogłębionej wiary. Zwraca się uwagę na



pragnienie wiernych dotyczące postawy klęczącej przy Komunii Świętej oraz na fakt, że dla części osób klasyczna liturgia stała się miejscem powrotu do Kościoła lub ratunkiem przed odejściem na jego peryferia.

5. Pokuta, asceza i odnowa ducha pielgrzymowania

Kilka wypowiedzi dotyczy zaniku ducha pokuty – zarówno w praktykach pielgrzymkowych, jak i w duszpasterstwie parafialnym. Pojawia się apel o powrót do rozumienia pielgrzymki jako drogi nawrócenia, a nie religijnej turystyki, oraz o odkrycie na nowo lokalnych sanktuariów, pobożności ludowej i duchowego dziedzictwa diecezji.

6. Święci jako przewodnicy rozeznania duchowego

Bardzo mocno zaznacza się potrzeba powrotu do wzorców świętości. Postacie takie jak św. Faustyna, św. Jan Paweł II, bł. Stefan Wyszyński, św. Andrzej Bobola, bł. Jerzy Popiełuszko, św. Brat Albert, św. Stanisław Kostka czy św. Edyta Stein ukazywane są jako konkretni przewodnicy w rozeznawaniu wiary przeżywanej w codzienności, cierpieniu, służbie i wierności Prawdzie.

7. Kościół jako wspólnota wrażliwa i inkluzywna

Ważnym nurtem jest troska o osoby neuroróżnorodne i ich rodziny, zwłaszcza osoby w spektrum autyzmu. Zgłoszone propozycje podkreślają potrzebę dostosowanej do ich potrzeb i możliwości modlitwy (także liturgicznej), katechezy, spowiedzi oraz języka duszpasterskiego, który nie wyklucza, lecz buduje. Kościół postrzegany jest jako dom, który ma leczyć rany, towarzyszyć i uczyć cierpliwej miłości. Dotyczy to również różnych form duszpasterstwa osób tzw. „wykluczonych”, aby zapewnić im należyte miejsce we wspólnocie Kościoła, pośród Ludu Bożego.

8. Jedność Kościoła i odpowiedzialność za zgorszenie

W wielu głosach pojawia się ból związany ze zgorszeniem, rozmywaniem nauki wiary i brakiem jednoznaczności moralnej, szczególnie w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Wskazuje się na potrzebę odwagi w głoszeniu prawdy, powrotu do ducha pokuty oraz koncentracji na tym, co prowadzi do zbawienia, a nie do religijnej rozrywki.

Zgłoszone poprzez stronę internetową tematy na Synod łączy wspólne pragnienie odnowy Kościoła poprzez wierność Chrystusowi, sakramentom, zdrowej tradycji i autentycznej duchowości. Wyraźnie wybrzmiewa potrzeba pogłębionej formacji, jasnego rozeznania, pokory oraz duszpasterstwa zakorzenionego w liturgii i modlitwie, a jednocześnie wrażliwego na konkretnego człowieka i jego sytuację.

Oprac. ks. Karol Rawicz-Kostro
Diecezjalna Komisja Presynodalna